

Událost - „možnosti“ / Možnost a skutečnost (v rámci „pravé události“)

Když se událost začne „dít“ (říkáme někdy: „odvíjet“, jako by na svém počátku byla už celá „přítomná“, ale ještě zavinutá), musí se něčím řídit, spravovat, musí plnit nějakou úlohu, k níž byla „povolána“, tj. musí se nějakým způsobem vztahovat k „sobě“, jak „ještě není“, ale jak „má být“. V jistém smyslu tedy opravdu je událost jako celek, tj. i s tím, co ještě nenastalo, k čemu ještě nedošlo, co se ještě neuskutečnilo a nemohlo uskutečnit, již na samém počátku nějak „zde“, je „při tom“, neboli je nějak celá přítomna, již od samého počátku celá skutečná. „Odvíjení“ nebo „rozvíjení“ je jen proto nesprávným pojmenováním, protože sugeruje, že to všechno už na samém počátku bylo „uskutečněné“, ale pouze v zavinuté podobě; musíme to sice opravit, ale vlastně jen v jakémsi „detailu“: už od počátku je taková událost „celá“ a jakožto celá ergo také „při tom“, je nějak „přítomna“ – ale nikoli ve formě aktuální skutečnosti. Aristotelés mluvil o (DYNAMIS), tedy „možnosti“ – tak to aspoň překládáme a dnes už dokonce bez vzpomínky na Aristotela sami myslíme. Ale co to je ta „možnost“? Můžeme vůbec nějak rozpoznat a tudíž rozlišit onen rozdíl mezi tím, co je „v možnosti“, od toho, co je „ve skutečnosti“? Je možnost vůbec nějak „dána“? Je sama „skutečná“? Jak je vymezena, ohraničena proti, tomu, co je „nemožné“? Pokud „je“ (tj. „byla“) nějaká možnost již uskutečněna, můžeme předpokládat, že mohla být uskutečněna také jinak? Připouští určitá „možnost“, že by mohla být uskutečněna několika různými způsoby? Je tedy možno „možnost“ chápat jako něco víceznačného? Anebo je tomu naopak tak, že sama možnost je vždy určitá, ale že ona uskutečňující se událost má možnost jakési omezené volby mezi několika „možnostmi“ (třeba jen nepatrně se od sebe odlišujícími), z nichž každá je však naprosto určitá, přesně vymezená? Jinak řečeno: má událost na svém počátku k dispozici více možností, jak se dále „odvíjet“ (jak se „dít“), anebo je třeba to „možné“ chápat spíš jen jako mantinely, v nichž se ono „událostné dění“ nadále musí „držet“? A jak dalece mohou či dokonce musí tyto „mantinely“ počítat s nějakými „možnostmi“, nezávislými (třeba jen v nějaké míře) na „vnitřních možnostech“ dané (začínající) události? V jaké míře a v jakém smyslu mohou takové „vnější“ možnosti (a okolnosti) „ovlivnit“ ono „odvíjení“ událostního dění, jaké je pro událost od jejího počátku jejím „úkolem“ a „posláním“?

(Písek, 070412-1.)